

Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
ΚΥΚΛΟΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

07.

Χρήμα σε κίνηση!

● ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

07.

Χρήμα σε κίνηση!

Το τελευταίο αυτό εργαστήριο, ενταγμένο στο πλαίσιο του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ), βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να δουν πώς η αποταμίευση, η επένδυση και η οικονομική ανάπτυξη δεν είναι απομονωμένες έννοιες, αλλά κρίκοι μιας αλυσίδας που τροφοδοτεί συνεχώς την ευημερία και επηρεάζει τις επιλογές ζωής και σταδιοδρομίας.

Μέσα από δραστηριότητες αντιστοίχισης, αφήγησης και συνθετικής σκέψης, καλλιεργούν δεξιότητες όπως η αναγνώριση σχέσεων, η ομαδική διερεύνηση και η δημιουργική έκφραση, ενισχύοντας παράλληλα την ικανότητά τους να αξιολογούν ρεαλιστικά προσωπικές και επαγγελματικές επιλογές. Παράλληλα, αποκτούν μια πιο στέρεη κατανόηση για το πώς τα χρήματα κινούνται στην κοινωνία και πώς οι προσωπικές τους επιλογές συμβάλλουν στη συλλογική πρόοδο και στη διαμόρφωση της μελλοντικής τους πορείας.

Έτσι, ο οικονομικός αλφαριθμητισμός δεν μένει μια θεωρητική γνώση, αλλά γίνεται δεξιότητα ζωής που υποστηρίζει την υπεύθυνη διαχείριση των διαθέσιμων πόρων και τη λήψη ώριμων προσωπικών και επαγγελματικών αποφάσεων.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΟΦΕΛΗ

Γνώσεις

- Κατανόηση της σχέσης ανάμεσα στην αποταμίευση, στην επένδυση και στην οικονομική ανάπτυξη και του τρόπου με τον οποίο μπορούν να διευρύνουν τις προσωπικές και επαγγελματικές επιλογές.
- Αναγνώριση του ρόλου της τράπεζας στη διαχείριση χρημάτων και στην ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας.
- Εμβάθυνση στην έννοια του «κύκλου της ευημερίας» ως δυναμικής διαδικασίας που τροφοδοτείται συνεχώς και δημιουργεί ευκαιρίες για προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη.

Συναισθήματα και συμπεριφορά

- Καλλιέργεια δεξιοτήτων σύνδεσης και αντιστοίχισης εννοιών.
- Ανάπτυξη αφηγηματικής ικανότητας για την ερμηνεία οικονομικών εννοιών με βιωματικό τρόπο.
- Ενίσχυση της συνεργασίας και της ενεργούς συμμετοχής μέσα από τη συζήτηση και την ανταλλαγή ιδεών.
- Καλλιέργεια κριτικής στάσης απέναντι στη διαχείριση χρημάτων και στη συμβολή καθενός/μιάς στην οικονομία, στο πλαίσιο της υπεύθυνης διαχείρισης διαθέσιμων πόρων και της ρεαλιστικής αξιολόγησης επιλογών ζωής και σταδιοδρομίας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Ο ρόλος της τράπεζας στην αποταμίευση και στην επένδυση

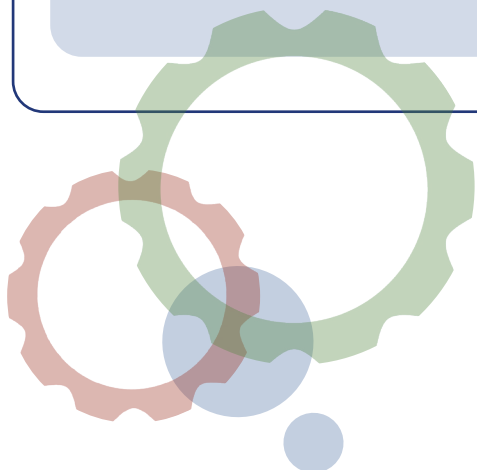
Η τράπεζα είναι ένας οργανισμός που φυλάει με ασφάλεια τα χρήματά μας και μας δίνει τη δυνατότητα να τα καταθέτουμε και να τα αποσύρουμε όποτε χρειαζόμαστε. Όταν αποταμιεύουμε σε τράπεζα, τα χρήματά μας δεν μένουν απλώς «κλειδωμένα», αλλά αξιοποιούνται: η τράπεζα τα χρησιμοποιεί για να δανείζει σε άτομα και σε επιχειρήσεις, ενισχύοντας έτσι την οικονομική δραστηριότητα. Εμείς, με τη σειρά μας, ανταμειβόμαστε με τόκο, δηλαδή με ένα μικρό επιπλέον ποσό. Με αυτόν τον τρόπο, η τράπεζα παίζει διπλό ρόλο: μας προσφέρει ασφάλεια για τις αποταμιεύσεις μας και συμβάλλει στην ανάπτυξη της οικονομίας μέσω επενδύσεων, βοηθώντας τα χρήματα να κινούνται στην αγορά και να χρησιμοποιούνται για διάφορους οικονομικούς σκοπούς.

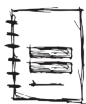

Παράδειγμα

Η Μαρία έχει μαζέψει 200 € από δώρα και αποφασίζει να τα καταθέσει στην τράπεζα, για να τα φυλάξει με ασφάλεια κερδίζοντας και λίγο τόκο. Την ίδια στιγμή, ο Κώστας θέλει να ανοίξει ένα μικρό κατάστημα με σχολικά είδη στη γειτονιά του, αλλά δεν έχει αρκετά χρήματα. Πηγαίνει στην τράπεζα και ζητάει δάνειο.

Η τράπεζα, χρησιμοποιώντας τα χρήματα που έχει συγκεντρώσει από καταθέσεις αποταμιευτών όπως της Μαρίας, δανείζει χρήματα στον Κώστα για να ξεκινήσει το μαγαζί του. Ο Κώστας αγοράζει ράφια, τετράδια, στυλό και πληρώνει έναν υπάλληλο για βοήθεια. Έτσι η Μαρία βοηθά χωρίς να το ξέρει την τοπική οικονομία, απλώς αποταμιεύοντας και καταθέτοντας τα χρήματά της στην τράπεζα. Ο Κώστας δημιουργεί δουλειές και αγαθά για τη γειτονιά, χάρη στο δάνειο που πήρε από την τράπεζα. Με αυτόν τον τρόπο, τα χρήματα κινούνται και ενισχύεται η οικονομική δραστηριότητα, δηλαδή η παραγωγή, η αγορά και η κατανάλωση προϊόντων.

Εισαγωγή – Αναστοχασμός

Ξεκινήστε καλώντας τους μαθητές και τις μαθήτριες να εμπλακούν σε δραστηριότητα αντιστοίχισης των παρακάτω ερωτήσεων και απαντήσεων, βάσει όσων έχουν αποκομίσει από τα 6 προηγούμενα εργαστήρια. Μπορούν να εργαστούν ατομικά στα φύλλα εργασίας τους ή σε κύκλο σε μικρές ομάδες.

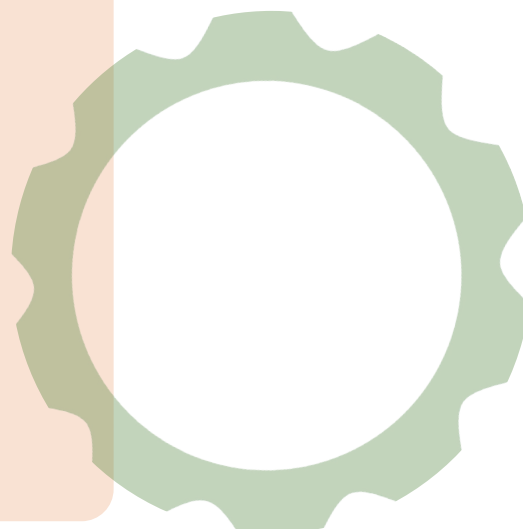
Ενότητα 1. Αποταμίευση

- **Τι είναι η αποταμίευση;**
Είναι το να βάζεις στην άκρη μέρος των χρημάτων σου για το μέλλον.
- **Γιατί να αποταμιεύω;**
Όστε να είμαι έτοιμος/η για τα απρόοπτα και για να χτίσω ένα καλύτερο αύριο.
- **Πόσο συχνά πρέπει να αποταμιεύω;**
Όσο πιο συχνά μπορώ – ακόμα και λίγα χρήματα κάθε μήνα έχουν σημασία.
- **Πώς με βοηθά η αποταμίευση να νιώθω ασφαλής;**
Ξέρω ότι έχω «μαξιλάρι» για τις δύσκολες στιγμές ή ευκαιρίες που θα έρθουν.
- **Μπορώ να αποταμιεύω και να ξοδεύω ταυτόχρονα;**
Ναι, αρκεί να ισορροπώ τις ανάγκες μου με τους στόχους μου.
- **Η αποταμίευση είναι μόνο για ενήλικες;**
Όχι! Όσο νωρίτερα ξεκινήσεις, τόσο το καλύτερο.
- **Τι μαθαίνω όταν αποταμιεύω;**
Διδάσκομαι την υπομονή, πώς να δημιουργώ στόχους και να καλλιεργώ την υπευθυνότητα.

Ενότητα 2. Επένδυση

- **Τι είναι επένδυση;**
Είναι το να «δουλεύει» το χρήμα σου για σένα με στόχο να αποκτήσεις περισσότερα στο μέλλον.
- **Τι κερδίζω από μια επένδυση;**
Απόδοση – δηλαδή επιπλέον χρήματα ή αξία.
- **Υπάρχει ρίσκο στην επένδυση;**
Ναι. Συνήθως όσο μεγαλύτερη η πιθανότητα απόδοσης τόσο περισσότερο πιθανό είναι και το να χάσω κάτι.
- **Πώς συνδέεται η επένδυση με την αποταμίευση;**
Από την αποταμίευση προκύπτει ποσό χρημάτων που μπορείς να επενδύσεις.
- **Τι σημαίνει «επένδυση στον άνθρωπο»;**
Να επενδύεις σε εκπαίδευση, δεξιότητες και εμπειρίες.

Ενότητα 3. Οικονομική ανάπτυξη

- **Τι είναι η οικονομική ανάπτυξη;**
Είναι η αύξηση της παραγωγής, του εισοδήματος και της ευημερίας μιας κοινωνίας.
- **Ποιος επωφελείται από την οικονομική ανάπτυξη;**
Όλη η κοινωνία – με καλύτερες υπηρεσίες, εργασίες και ευκαιρίες.
- **Πώς συμβάλλει η επένδυση στην ανάπτυξη;**
Δημιουργεί νέες επιχειρήσεις, καινοτομία και αυξάνει την παραγωγή.
- **Τι ρόλο παίζει η κατανάλωση στην ανάπτυξη;**
Ενισχύει τη ζήτηση και την οικονομική δραστηριότητα.
- **Μπορεί να υπάρξει ανάπτυξη χωρίς αποταμίευση;**
Όχι εύκολα – η αποταμίευση δίνει τα «καύσιμα» για τις επενδύσεις.
- **Τι είναι η βιώσιμη ανάπτυξη;**
Ανάπτυξη που σέβεται το περιβάλλον και τις ανάγκες των επόμενων γενεών.
- **Πώς συμμετέχω εγώ στην ανάπτυξη;**
Με τις επιλογές που κάνω ως καταναλωτής/τρια, εργαζόμενος/η, επενδυτής/τρια και πολίτης.

Προκειμένου οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν πώς οι έννοιες της «αποταμίευσης», της «επένδυσης» και της «οικονομικής ανάπτυξης» όχι μόνο δεν αποτελούν μεμονωμένα ή αποκομμένα στάδια, αλλά συνδέονται στενά, δημιουργώντας έναν σταθερό και ανατροφοδοτούμενο κύκλο οικονομικής ανάπτυξης, δίνονται παρακάτω τρεις ερωτοαπαντήσεις. Λειτουργούν ερμηνευτικά σαν γέφυρες μεταξύ των εννοιών και είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν ως βοήθημα για την κατανόηση του συσχετισμού (για προαιρετική χρήση, σύμφωνα με την κρίση του/της εκπαιδευτικού).

Γέφυρα 1

Από την αποταμίευση στην επένδυση

Ερώτηση: Πού οδηγεί η αποταμίευση όταν αξιοποιείται σωστά;

Απάντηση: Γίνεται επένδυση, δηλαδή «εργαλείο» για να παραγάγει περισσότερη αξία στο μέλλον.

Γέφυρα 2

Από την επένδυση στην οικονομική ανάπτυξη

Ερώτηση: Τι προκαλεί μια επένδυση όταν πετύχει;

Απάντηση: Δημιουργεί θέσεις εργασίας, καινοτομία και εισόδημα, δηλαδή οικονομική ανάπτυξη για όλους/ες.

Γέφυρα 3

Από την οικονομική ανάπτυξη πίσω στην αποταμίευση

Ερώτηση: Τι κάνει ο/η πολίτης όταν ωφεληθεί από την ανάπτυξη;

Απάντηση: Αποκτά εισόδημα, αποταμιεύει και ξαναρχίζει τον κύκλο. Η ευημερία χτίζεται συνεχώς!

Δημιουργία αφηγήσεων

Στη συνέχεια, ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να δημιουργήσουν, δουλεύοντας σε ομάδες, μία μικρή αφήγηση (10-12 προτάσεις) που θα ζωντανέψει 1 από τις 3 βασικές οικονομικές έννοιες: «αποταμίευση», «επένδυση» ή «οικονομική ανάπτυξη», ακολουθώντας τα παρακάτω συγκεκριμένα βήματα που περιγράφονται επίσης στο φύλλο εργασίας τους. Οι αφηγηματικές παραγράφους θα «ξεκλειδώσουν» τη φαντασία και τη βιωματική συμμετοχή των μαθητών και των μαθητριών με τρόπο ενεργό, συμμετοχικό και ουσιαστικό.

Βήματα για τη δημιουργία αφήγησης

1.

Ενθαρρύνετε τους να διαλέξουν έναν/μία ήρωα/ίδα για την αφήγησή τους (μπορεί να είναι οι ίδιοι/ες, κάποιος/α φίλος/η τους ή ένας φανταστικός χαρακτήρας).

2.

Καθοδηγήστε τους να σκεφτούν μια καθημερινή σκηνή που δείχνει την οικονομική έννοια που τους έχει ανατεθεί, π.χ.:

Για την αποταμίευση:

Πώς κρατά κάποιος χρήματα στην άκρη, τι σκέφτεται, τι περιμένει.

Για την επένδυση:

Πώς χρησιμοποιεί κάποιος τις αποταμιεύσεις του για κάτι παραγωγικό, ποιο ρίσκο αναλαμβάνει.

Για την οικονομική ανάπτυξη:

Πώς οι πράξεις πολλών ανθρώπων μαζί δημιουργούν οφέλη για όλη την κοινότητα.

3.

Ενθαρρύνετε τους να προσθέσουν συναίσθημα στην αφήγησή τους: Πώς νιώθει ο/η ήρωας/ίδα; Χαρά; Αγωνία; Ενθουσιασμό;

4.

Προτρέψτε τους να χρησιμοποιήσουν εικόνες ή παρομοιώσεις (π.χ. «κάθε κέρμα είναι σαν λιθαράκι», «η επένδυση είναι σαν να φυτεύεις ένα σπόρο») για να κάνουν πιο ζωντανό το κείμενο.

5.

Ζητήστε να κλείσουν την ιστορία με ένα σαφές μήνυμα: Τι μαθαίνουμε από την εμπειρία του/της ήρωα/ίδας.

6.

Δώστε τους χρόνο να γράψουν την αφήγησή τους (10-12 προτάσεις) στο φύλλο εργασίας.

**Παραδείγματα αφηγηματικών παραγράφων
(μπορούν να λειτουργήσουν ως μοντέλα, ώστε να εμπνευστούν
οι μαθητές και να γράψουν τα δικά τους κείμενα):**

Αποταμίευση – Η αρχή του κύκλου

Φανταστείτε μια έφηβη, τη Νίκη, που κάθε μήνα βάζει στην άκρη λίγα ευρώ από το χαρτζιλίκι της.

Δεν είναι πολλά, ίσως δεν φτάνουν ούτε για ένα καινούριο παιχνίδι ή ρούχο. Όμως η Νίκη σκέφτεται προνοητικά:

«Αν τα φυλάξω, σε λίγο καιρό θα μπορέσω να αγοράσω κάτι πιο σημαντικό. Ή να συμβάλω σε έναν σπουδαιότερο στόχο».

Έτσι η αποταμίευση γίνεται για εκείνη μια μικρή πράξη ελευθερίας και πρόνοιας. Δεν είναι μόνο θέμα αριθμών.

Πρόκειται για συνειδητή απόφαση να φτιάξει το δικό της «σκαλοπάτι» προς το μέλλον. Κάθε κέρμα που αποταμιεύεται είναι σαν ένα λιθαράκι που προστίθεται σε αυτόν τον κύκλο της οικονομικής ζωής.

Επένδυση – Το βήμα που δίνει αξία

Ο Μάριος έχει αποταμιεύσει για έναν χρόνο. Αντί να ξοδέψει όλα τα χρήματά του σε κάτι πρόσκαιρο, επιλέγει να τα επενδύσει: αγοράζει εργαλεία για να ξεκινήσει να φτιάχνει και να πουλά χειροποίητα μπρελόκ.

Δεν ξέρει αν θα πετύχει, αλλά είναι ενθουσιασμένος. Η επένδυση είναι ρίσκο, είναι όμως και επιλογή με στόχο.

Ότι αποταμίευσε τώρα το μετατρέπει σε κάτι παραγωγικό. Δεν είναι πια «χρήματα στην άκρη», αλλά ένα μέσο που του ανοίγει πόρτες: μαθαίνει δεξιότητες, βγάζει χρήματα, οργανώνει τον χρόνο του.

Η επένδυση γίνεται για τον Μάριο, πέρα από πράξη οικονομική, και εμπειρία προσωπικής ανάπτυξης.

Οικονομική ανάπτυξη – Η δύναμη που επιστρέφει σε όλους/ες

Καθώς η Νίκη και ο Μάριος – και πολλοί άλλοι σαν αυτούς – αποταμιεύουν και επενδύουν, γύρω τους συμβαίνει κάτι μεγαλύτερο: γεννιούνται μικρές επιχειρήσεις, προσφέρονται νέες δουλειές, κυκλοφορεί περισσότερο χρήμα.

Οι άνθρωποι δουλεύουν, ξοδεύουν, αποταμιεύουν και επενδύουν.

Ο κύκλος μεγαλώνει και ενισχύει τους πάντες.

Η οικονομική ανάπτυξη δεν είναι αφηρημένη έννοια. Είναι το σχολείο που βελτιώνεται, το πάρκο που καθαρίζεται, ο/η απόφοιτος/η που βρίσκει δουλειά. Είναι μια συλλογική πρόοδος που ξεκινά από τις επιλογές του/της καθενός/μίας και επιστρέφει σε όλους/ες.

Κλείσιμο του εργαστηρίου

Ζητήστε από κάθε μαθητή/τρια ή/και ομάδα να μοιραστεί πολύ σύντομα (1-2 προτάσεις) την παράγραφο ή την ιδέα που δημιούργησε.

Φροντίζοντας να διαβαστούν παράγραφοι και από τις 3 ενότητες, κρατήστε μία λέξη-κλειδί από κάθε παρουσίαση και σημειώστε την στον πίνακα.

Στο τέλος, συνδέστε τις λέξεις αυτές (πιθανώς σε έναν κύκλο) δείχνοντας ότι όλες μαζί σχηματίζουν τον «κύκλο της ευημερίας».

- ▶ Σήμερα είδατε πώς τα μικρά βήματα – 1 € που μπαίνει στην άκρη, μια μικρή ιδέα που γεννιέται, μια επένδυση που γίνεται – μπορούν να τροφοδοτήσουν κάτι πολύ μεγαλύτερο: την πρόοδο μιας ολόκληρης κοινωνίας. Αυτός είναι ο κύκλος της ευημερίας, κι εσείς γίνατε μέρος του!

07.

Χρήμα σε κίνηση!

• ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Συντονισμός: Μάνος Κορδάκης

Επιμέλεια παραγωγής/παιδαγωγική προσαρμογή: Μαρία Καρβουνοπούλου

Συγγραφή κειμένων: Ελευθερία Γεωργουλέα, Αναστάσιος Ρίζος

Γλωσσική επιμέλεια: Ευτυχία Παναγιώτου

Γραφιστικός σχεδιασμός: Κατερίνα Μαργέτη, Έφη Παναγιωτίδη

Παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού: Γιώργος Καραγιώργος

